

Nyhetsbrev om EU-rätt, nummer 10 för 2023

Innehåll

INLEDNING	2
AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.	3
Skadeståndsrätt	3
Höga halter av PFAS i blodet ska anses utgöra ett sådant fysiskt defekttillstånd som i skadeståndsrättslig mening är en personskada	3
Processrätt	5
Vid beslut om edition av handling med personuppgifter ska hänsyn tas också till den registrerades intresse	5
Socialförsäkringsrätt	6
Jämförelse mellan utländsk förmån och svensk föräldrapenning ska göras utifrån en helhetsbedömning	6
EU-DOMSTOLEN	7
Avgöranden i svenska mål	7
Förslag till avgöranden i svenska mål	7
Institutionell rätt och allmänna principer	7
Processrätt	10
Skatterätt	10
Konkurrensrätt m.m.	10
Superleague i fotboll, skridskotävlingar och hemmafostrade fotbollsspelare – EU-domstolen utvecklar idrottsjuridiken	10
Inre marknaden och fri rörlighet	11
Uppehållsrätt för mor till migrerande arbetstagare påverkas inte av hennes ansökan om socialt bistånd	11
Straffrättsligt samarbete	13
Krav på rättssäkerhetsgarantier i den egna medlemsstaten när åklagare för Europeiska åklagarmyndighetens räkning beslutar om tvångsmedel	13
Barnets bästa kan vara skäl att vägra verkställa europeisk arresteringsorder mot föräldern	16
Civilrättsligt samarbete	18
Informationssamhället	18
Rädslan för missbruk av personuppgifter efter dataintrång kan i sig utgöra ideell skada	18
Arbetsrätt	20
Åldersdiskriminering godtas vid rekrytering av personlig assistent	20
Konsumenträtt	22
Migrationsrätt	22
Miljörätt	22
EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER	22

NYA SVENSKA MÅL.....	22
DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN	22
FRÅN LAGSTIFTNINGSSARBETET	23
Europeiska gröna obligationer – Fi2023/03287	23
Behöriga myndigheter enligt EU:s förordning om en gemensam digital ingång – Prop. 2023/24:40.....	23

INLEDNING

Nyhetsbrev nr 10 för år 2023 avser december månad. Från EU-domstolen refereras bl.a. ett avgörande rörande Europeiska åklagarmyndigheten och hur de nationella domstolarnas prövning av gränsöverskridande utredningsåtgärder får ske. Sverige har ännu inte anslutit sig till den Europeiska åklagarmyndigheten, även om arbete pågår för en sådan anslutning, se senast [Trygghet för EU-åklagare i Sverige – Ds 2022:25](#). Det kan för övrigt noteras att den ”svenska” akronymen för denna myndighet är ”Eppo”, på samma sätt som den allmänna dataskyddsförordningen kallas ”GDPR”. Varför de svenska förkortningarna inte är ”Eåm” respektive ”ADSF” eller liknande är för redaktören en gåta. Vidare noteras att EU-domstolen vägrat pröva en begäran om förhandsavgörande från en dömande sammansättning vid den polska Högsta domstolens avdelning för extraordinär kontroll och offentliga angelägenheter, eftersom den inte utgör en ”oavhängig och opartisk domstol som har inrättats enligt lag”. Domen finns ännu inte i svensk språkversion, men ett [pressmeddelande](#) har lämnats.

För svensk del noteras bl.a. Högsta domstolens prejudikat ”PFAS”, om innebörden av personskada i produktansvarslagens mening, och att samma domstol nu avgjort det mål i vilket man begärde förhandsavgörande om avvägningen mellan editionsintresse och skyddet för personuppgifter, Norra Stockholm Bygg. Den principiella fråga som Högsta domstolen tog ställning till i det förstnämnda avgörandet påminner inte så lite om den som EU-domstolen tagit ställning till i det avgörande som refereras under rubriken Informationssamhället, ”Rädslan för missbruk av personuppgifter efter dataintrång kan i sig utgöra ideell skada”.

Denna utgåva är det **allra sista Nyhetsbrevet** som Domstolsverket ger ut. EU-rättslig nyhetsrapportering för Domstolsverkets räkning har pågått sedan vi blev medlemmar 1995. Nyhetsbrevet började ges ut 1997, vilket f.d. hovrättslagmannen Kenneth Bratthall skötte (liksom han skött den tidigare rapportering som skett via epostutskick). Under åren 2005-2019 delade Kenneth och jag, f.d. hovrättsrådet och viceordföranden Hans Sundberg, ansvaret för Nyhetsbrevet. Sedan dess är det jag som ensam stått för innehållet. Nyhetsbrevets huvudsakliga syfte har varit att underlätta för svenska domare att ta del av vad som händer på EU-rättens område, både här hemma och i EU-domstolen. Det är Kenneths och min förhoppning att svenska domare nu har nått en sådan grad av EU-rättslig mognad att man själva tar till sig denna information på annat sätt. Professor emeritus Ulf Bernitz tangerade denna fråga i sin rapport [Förhandsavgöranden av EU-domstolen 1995–2020 –](#)

[Genomslag och betydelse i Sverige, SIEPS 2021:2](#), och sammanfattade sin bedömning med följande ord, s. 13:

”Sammantaget framstår de svenska domstolarna i sin relation till EU-domstolen och unionsrätten som lojala men återhållsamma och inte drivande eller anticiperande. Läget framstår som inte helt tillfredsställande. Efter drygt 25 års medlemskap i EU saknas anledning att iaktta en avvaktande och återhållsam hållning till att begära förhandsavgörande. Det finns utrymme för en betydande ökning av antalet förhandsavgöranden från svenska domstolar utan att detta skulle kunna ge anledning till någon kritik för att EU-domstolen skulle bli överbelastad. En fördubbling av det genomsnittliga antalet förhandsavgöranden per år som begärs av svenska domstolar, från fem till tio, torde kunna vara ett lämpligt men fortfarande försiktigt satt riktmärke. En sådan utveckling skulle bidra till att säkerställa att unionsrätten verkligen iakttas i Sverige och samtidigt förstärka den svenska rösten i Europasamarbetet. Det är viktigt att de svenska domstolarna deltar i den fortsatta europeiska rättsutvecklingen.”

Stort tack till Kenneth Bratthall, rådmannen John Panofsky och alla på Domstolsverket som under åren engagerats i utgivningen av Nyhetsbrevet. Och tack för ordet.

Hans Sundberg

AVGÖRANDE I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.

Skadeståndsrätt

[Höga halter av PFAS i blodet ska anses utgöra ett sådant fysiskt defekttillstånd som i skadeståndsrättslig mening är en personskada](#)

Högsta domstolen har i dom den 5 december 2023 i mål T 486-23, ”PFAS”, fastslagit att höga halter av PFAS i blodet ska anses utgöra ett sådant fysiskt defekttillstånd som i skadeståndsrättslig mening är en personskada.

Dricksvattnet från Brantafors vattenverk i Ronneby kommun innehöll mycket höga halter av PFAS. Detta kom från brandskum som använts vid brandövningar på Blekinge flygflottilj. Föroreningarna i vattnet har lett till att boende i området har fått höga halter av PFAS i blodet. Drygt 150 boende väckte talan mot det kommunala vattenbolaget och begärde att domstolen skulle fastställa att bolaget var skyldigt att ersätta dem för personskada. Talan grundades på produktansvarslagen. Enligt den lagen ska skadestånd betalas för personskada som en produkt, t.ex. dricksvatten, har orsakat på grund av en säkerhetsbrist. Skadeståndet kan avse kostnader, inkomstförlust och fysiskt eller psykiskt lidande som personskadan har lett till. Tingsrätten biföll talan. Hovrätten kom fram till att de höga halterna av PFAS i blodet hos de boende medför att de löper en – sett i förhållande till personer som inte utsatts för motsvarande exponering – förhöjd risk att drabbas av vissa negativa hälsoeffekter och sjukdomar. Denna risk för framtida besvär utgjorde enligt hovrätten inte en personskada. Hovrätten avslag därför talan.

Den fråga som Högsta domstolen skulle ta ställning till är **om klagandena genom de förhöjda halterna PFAS i blodet har drabbats av personskador.**

Målet gällde med andra ord frågan huruvida skadeståndsskyldighet i och för sig föreligger. Produktansvarslagen genomför EU:s produktansvarsdirektiv, direktiv 85/374/EEG. Varken produktansvarslagen eller dess förarbeten innehåller någon definition av vad som avses med personskada. Inte heller produktansvarsdirektivet innehåller någon sådan definition. Det har överlämnats till nationell rätt att fastställa vad begreppet personskada innefattar och vilka skador som är ersättningsgilla. Begreppet ska dock **enligt EU-domstolen ges en vid tolkning** så att det säkerställs att de skadelidande får korrekt och fullständig ersättning för den skada som de har lidit till följd av en defekt produkt. Eftersom varken produktansvarslagen eller det bakomliggande direktivet närmare anger vad som avses med personskada bör personskadebegreppet i den lagen – i likhet med vad som gäller för saksksadebegreppet – **ges samma betydelse som i skadeståndslagen**.

För att det ska vara fråga om ett fysiskt defekttillstånd krävs att det har skett en förändring på eller i kroppen och att den förändringen objektivt sett är en försämring. Försämringen kan vara tillfällig eller varaktig. Det kan handla om en synlig yttre påverkan på kroppen, ett sjukdomstillstånd eller en nedsatt funktion i något kroppsligt organ. En försvagning av kroppens immunförsvar och en ökad mottaglighet för sjukdomar är exempel på det sistnämnda. Det ligger i sakens natur att inte varje kroppslig påverkan som kan beskrivas som negativ kan ligga till grund för skadeståndsskyldighet; det måste röra sig om en påverkan som är så beaktansvärd att den kan sägas utgöra en skada. Dessutom förutsätter skadeståndsskyldighet som regel culpa eller, i fråga om produktansvar, utsläppande av en produkt med säkerhetsbrist. Också den skadelidandes eget handlande och medverkan ska i förekommande fall beaktas, liksom vad som kan följa av kravet på orsakssamband. I praktiken aktualiseras därmed inte någon skadeståndsskyldighet vid sådana allmänna negativa hälsoeffekter som kan uppkomma för var och en till följd av normal exponering mot vanligt förekommande ämnen i föda och miljö.

Utgångspunkten är alltså att en personskada förutsätter att ett defekt tillstånd, t.ex. en sjukdom, har uppkommit. I målet aktualiseras **frågan om det därutöver är möjligt att fastställa ett skadeståndsansvar redan vid en förhöjd risk** för att ett sådant tillstånd ska uppkomma i framtiden. Ett argument för att tillåta en sådan rätt för skadelidande är att skadeståndsanspråk vid utdragna förlopp annars riskerar att preskriberas. Ett utdraget förlopp kan även medföra bevissvårigheter som i praktiken gör det mycket svårt för den skadelidande att göra sin rätt till skadestånd gällande. Något tydligt stöd för att förhöjda risker i sig skulle kunna ses som personskador enligt gällande svensk rätt finns emellertid inte vare sig i lagtext, förarbeten eller rättspraxis. Lagtexten talar närmast emot att så är fallet. Det traditionella synsättet får anses vara att någon sådan möjlighet inte finns.

Ett annat angreppssätt skulle innebära **en i grunden annan syn på personskadebegreppet** än den som hittills har gällt. Det skulle då bli fråga om att den skadelidande ska visa att han eller hon löper en risk för att drabbas av ett defekttillstånd. Detta får i sin tur betydelse för hur grundläggande skadeståndsrättsliga principer är att uppfatta. Ett ansvar grundat på risk medför med nödvändighet att traditionella skade-, kausalitets- och bevisbegrepp måste omformuleras. Med utgångspunkt i en sådan modell kommer sannolikhetskalkyler i förgrunden. Det skulle innebära en förändring av skadeståndsrätten genom rättstillämpning som det är svårt att förutse konsekvenserna av. Det får närmast

ankomma på lagstiftaren att vidta erforderliga åtgärder för att överbygga de svårigheter som kan föreligga för en skadelidande i situationer av angivet slag, och i det samman hanget ta ställning till de frågor av principiell natur som uppkommer för skadeståndsrättens del. Slutsatsen är att **en förhöjd risk för att ett fysiskt defekttillstånd ska inträda i framtiden principiellt sett inte i sig kan anses utgöra en personskada.**

Frågan var därmed **om de höga halter PFAS som uppmätts i klagandenas kroppar ändå utgör personsador.** Nivåerna på PFAS i blodet är bland de högsta som uppmätts i befolkningar i världen. Även de av klagandena som har de lägsta uppmätta nivåerna har halter som ligger avsevärt över normala värden. I enlighet med prövningstillståndet var utgångspunkten för Högsta domstolens prövning att var och en av klagandena på grund av de höga halterna av PFAS i blodet löper en – sett i förhållande till personer som inte utsatts för motsvarande exponering – förhöjd risk att drabbas av sådana negativa hälsoeffekter och sjukdomar som är associerade med PFAS exponering. Sammantaget får utredningen anses ge tillräckligt stöd för att det förorenade dricksvattnet har haft en betydande negativ påverkan i klagandenas kroppar. **Den förhöjda risken för negativa hälsoeffekter i framtiden utgör förvisso inte i sig en personskada.** Däremot får **den beaktansvärda kroppsliga försämring som manifesterats i de höga halterna PFAS i blodet** för var och en av klagandena **anses utgöra ett sådant fysiskt defekttillstånd som i skadeståndsrättslig mening är en personskada.**

Processrätt

[Vid beslut om edition av handling med personuppgifter ska hänsyn tas också till den registrerades intresse](#)

Högsta domstolen har i beslut den 29 december 2023 i mål Ö 1750-20, Norra Stockholm Bygg AB, i huvudsak beviljat edition för en personalliggare ("Personalliggaren").

I en entreprenadvist, där det var tvistigt om personalen arbetat i den utsträckning som påstås, begärde beställaren Nycanders genom edition ut den personalliggare som fanns på arbetsplatsen. Personalliggaren innehåller skyddade personuppgifter, bland annat namn och personnummer på personalen och uppgifter om när personerna var på arbetet.

Frågan som Högsta domstolen hade att ta ställning till var om den registrerade personalens intressen ska beaktas när en domstol ska besluta om edition av en handling av detta slag. Den traditionella uppfattningen har varit att man i princip inte ska beakta om andra personer har intresse av innehållet i en handling som begärs utlämnad.

Sedan Högsta domstolen inhämtat ett förhandsavgörande från EU-domstolen har denna klargjort att ADSF kräver att även de registrerades intressen ska beaktas och att en intresseavvägning ska göras (EU-domstolens dom den 2 mars 2023 i mål Norra Stockholm Bygg AB, C-268/21, EU:C:2023:145).

I det aktuella fallet konstaterar Högsta domstolen att **rätten till ett effektivt domstolsskydd och en rättvis rättegång** förutsätter att parterna har möjlighet att få tillgång till de handlingar som de kan behöva för att kunna bevisa sin talan.

Beställaren har ett **skyddsvärt intresse** av att genom edition kunna få ut

personalliggaren som ska **väga tungt**. **Den registrerade personalens intresse av att personuppgifterna fredas från edition väger mindre tungt** i sammanhanget. Enligt Högsta domstolen gör sig emellertid speciella hänsyn gällande just för personnummer. Eftersom beställaren inte närmare redovisat varför man behövde dessa uppgifter kommer domstolen fram till att editionsföreläggandet ska begränsas på så sätt att personnumren maskeras.

Socialförsäkringsrätt

[Jämförelse mellan utländsk förmån och svensk föräldrapenning ska göras utifrån en helhetsbedömning](#)

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 21 december 2023 i mål 1487-22 prövat frågan om vissa förmåner som en förälder har fått enligt utländsk lagstiftning motsvarar föräldrapenning med anledning av ett barns födelse. Den har därvid fastslagit att **den omständigheten att en utländsk förmån och svensk föräldrapenning har hänförts till olika sakområden** i enlighet med förordning (EG) 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen är **inte avgörande för om den utländska förmånen kan anses motsvara svensk föräldrapenning** vid tillämpningen av avräkningsbestämmelsen i 12 kap. 33 § socialförsäkringsbalken. Föräldrapenning är en socialförsäkringsförmån som lämnas för vård av barn. Föräldrapenning med anledning av ett barns födelse lämnas under högst 480 dagar sammanlagt för föräldrarna. Om en förälder har fått en förmån enligt utländsk lagstiftning som motsvarar föräldrapenning med anledning av ett barns födelse ska det högsta antalet dagar med föräldrapenning minskas med hänsyn till den tid som den utländska förmånen har lämnats för.

I målet hade Försäkringskassan minskat antalet dagar med föräldrapenning för ett barn med hänvisning till att motsvarande förmåner hade lämnats från Finland. Förvaltningsrätten och kammarrätten ansåg dock att den omständigheten att den svenska föräldrapenningen och de finska förmånerna tillhör olika sakområden enligt förordning (EG) 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen innebar att de finska förmånerna inte kunde anses vara sådana förmåner som motsvarar svensk föräldrapenning.

Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade att avräkningsbestämmelsen i 12 kap. 33 § socialförsäkringsbalken **inte syftar till att anpassa svensk rätt till unionsrätten utan är en rent nationell bestämmelse** som kan tillämpas med avseende på förmåner från vilket land som helst. Enligt domstolen ger varken bestämmelsens utformning eller de uttalanden som görs i förarbetena stöd för att den EU-rättsliga klassificeringen är avgörande för om en utländsk förmån kan anses motsvara svensk föräldrapenning. Frågan om en utländsk förmån motsvarar den svenska föräldrapenningen måste i stället, även när det gäller förmåner från andra medlemsstater, avgöras utifrån en helhetsbedömning av likheter och skillnader mellan den utländska förmånen och den svenska föräldrapenningen. Domstolen fann vidare att de finska förmånerna fick anses motsvara den svenska föräldrapenningen och att det högsta antalet dagar med föräldrapenning därmed skulle minskas.

EU-DOMSTOLEN

EU-domstolen har under december 2023 meddelat [36 domar](#) i mål om förhandsavgörande eller fördragsbrott och som publicerats i rättsfallssamlingen, varav [elva domar](#) från stora avdelningen. Ingen av de domar som meddelats rör mål där förhandsavgörande begärts av svensk domstol. Under samma period har generaladvokaterna lämnat [nio förslag](#) till avgöranden i samma kategorier av mål. Inget av dessa förslag rör Sverige i denna mening. [Pressmeddelanden](#) har lämnats angående ett antal av dessa avgöranden och förslag, men ofta även om annat av mer generellt intresse.

För närvarande har svensk domstol begärt förhandsavgörande i [fem mål](#) som är anhängiga vid EU-domstolen. Information om dessa mål återfinns i länken i föregående mening. Länken ger tillgång till EUT-meddelandet om begäran om förhandsavgörande eller själva begäran om förhandsavgörande. Där framgår respektive domstols fråga eller frågor och det resonemang som ligger till grund för begäran om förhandsavgörande.

Avgöranden i svenska mål

Förslag till avgöranden i svenska mål

Institutionell rätt och allmänna principer

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 5 december 2023 i mål C-807/21, Deutsche Wohnen, prövat en begäran om förhandsavgörande från Kammergericht Berlin (Regionala överdomstolen i Berlin, Tyskland) angående tolkningen av artiklarna 83.4, 83.5 och 83.6 i förordning (EU) 2016/679 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter m.m. (allmän dataskyddsförordning, nedan ADSF). Begäran har framställts i ett mål mellan Deutsche Wohnen SE (nedan DW) och Staatsanwaltschaft Berlin (åklagarmyndigheten i Berlin, Tyskland). Målet rör en administrativ sanktionsavgift som DW påförts med stöd av artikel 83 i ADSF för överträdelser av artikel 5.1 a, c och e, artikel 6 och artikel 25.1 i denna förordning. DW är ett börsnoterat fastighetsbolag, med säte i Berlin, som har bildats i form av europabolag. Bolaget innehar indirekt, genom andelar i olika bolag, ungefär 163 000 bostäder och 3 000 affärslokaler. Ägarna till dessa bostäder och lokaler är dotterbolag till DW, så kallade "ägarbolag", som ansvarar för den operativa verksamheten, medan DW svarar för den övergripande ledningen för den koncern som DW bildar tillsammans med bland annat dessa bolag. Ägarbolagen hyr ut affärslokalerna och bostäderna, vilka förvaltas av andra bolag i koncernen, så kallade servicebolag. Inom ramen för sin affärsverksamhet behandlar DW och bolagen i den koncern som bolaget leder personuppgifter från fastigheternas hyresgäster. Dessa uppgifter utgörs bland annat av identitetshandlingar, skatteuppgifter, uppgifter om social- och sjukförsäkring samt uppgifter om tidigare hyresavtal. Berliner Beauftragte

für den Datenschutz (ombudsmannen för dataskydd i Berlin, Tyskland) (nedan tillsynsmyndigheten) genomförde år 2017 en kontroll på plats av DW. Tillsynsmyndigheten uppmärksammade DW på den omständigheten att koncernbolagen lagrade handlingar med personuppgifter från hyresgästerna i ett elektroniskt arkivsystem vilket inte gjorde det möjligt att kontrollera huruvida lagringen var nödvändig eller säkerställa att uppgifter som inte längre behövdes raderades. Tillsynsmyndigheten begärde att DW skulle radera dessa handlingar från sitt elektroniska arkivsystem senast i slutet av år 2017. Som svar på denna begäran uppgav DW att denna radering inte var möjlig av tekniska och rättsliga skäl, vilken inställning DW modifierade efter skriftväxling. 2019 genomförde tillsynsmyndigheten en kontroll vid huvudkontoret för den av DW styrda koncernen. DW meddelade tillsynsmyndigheten vid denna kontroll att det kritiserade arkivsystemet redan hade tagits ur drift och att uppgifterna snarast skulle överföras till det nya lagringssystemet. Tillsynsmyndigheten påförde DW en administrativ sanktionsavgift på 14 385 000 euro för uppsåtligt åsidosättande av artikel 5.1 a, c och e samt artikel 25.1 i ADSF (nedan kallat det aktuella beslutet). Tillsynsmyndigheten anförde särskilt i det aktuella beslutet att DW mellan den 25 maj 2018 och den 5 mars 2019 avsiktligt hade underlåtit att vidta nödvändiga åtgärder för att regelbundet radera sådana personuppgifter om hyresgäster som inte längre var nödvändiga eller som av något annat skäl hade lagrats felaktigt. Tillsynsmyndigheten påpekade även att DW, utan att detta var nödvändigt, hade fortsatt att lagra personuppgifter om minst 15 hyresgäster som var mer precist identifierbara. DW överklagade detta beslut till Landgericht Berlin (Regionala domstolen i Berlin, Tyskland). Nämnda domstol avskrev målet med motiveringen att det aktuella beslutet var behäftat med så allvarliga fel att det inte kunde ligga till grund för påförande av sanktionsavgifter. Landgericht Berlin påpekade att en administrativ överträdelse enligt tysk rätt endast kan fastställas vad avser en fysisk person och inte en juridisk person. Dessutom kan den juridiska personen endast tillskrivas ansvar för sådana åtgärder som vidtas av dess företrädare eller av medlemmarna i dess ledning. Beslutet överklagades till den hänskjutande domstolen, som begärde förhandsavgörande rörande två frågor.

EU-domstolen fann att den hänskjutande domstolen med den **första frågan** ville få klarhet i huruvida artikel 58.2 och artikel 83.1–83.6 i ADSF ska tolkas så, att de utgör hinder för nationell lagstiftning enligt vilken administrativa sanktionsavgifter kan påföras en juridisk person i dennes egenskap av personuppgiftsansvarig för en sådan överträdelse som avses i artikel 83.4–83.6 i denna förordning endast om överträdelsen först har tillskrivits en **identifierad fysisk** person. EU-domstolen konstaterade att varje person som bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter – oavsett om det rör sig om en fysisk person, en juridisk person, en offentlig myndighet, en myndighet eller ett annat organ – är ansvarig för varje överträdelse som avses i artikel 83.4–83.6 och som denne begår eller som begås på dess vägnar. När en tillsynsmyndighet med stöd av sina befogenheter enligt artikel 58.2 i ADSF beslutar att påföra en personuppgiftsansvarig, som är ett företag eller ingår i ett, i den mening som avses i artiklarna 101 och 102 FEUF, administrativa sanktionsavgifter med tillämpning av artikel 83 i förordningen, är denna myndighet således skyldig att, enligt sistnämnda bestämmelse, jämförd med skäl 150 i samma förordning, vid beräkningen av dessa

sanktionsavgifter för de överträdelse som avses i artikel 83.4–83.6, grunda sig på företagsbegreppet i den mening som avses i artiklarna 101 och 102 FEUF. Den hänskjutande domstolen ville med den **andra frågan** få klarhet i huruvida artikel 83 i ADSF ska tolkas så, att administrativa sanktionsavgifter kan påföras med stöd av denna bestämmelse endast om det visas att den personuppgiftsansvarige, som både är en juridisk person och ett företag, **uppsåtligen eller av oaktsamhet** har begått någon av de överträdelse som avses i punkterna 4–6 i denna artikel. EU-domstolen påpekade inledningsvis att det framgår av artikel 83.1 i ADSF att administrativa sanktionsavgifter ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. I artikel 83 i ADSF **anges däremot inte uttryckligen** att de överträdelse som avses i punkterna 4–6 i denna artikel kan beivras med sådana sanktionsavgifter endast om de har begåtts **uppsåtligen eller** i vart fall av **oaktsamhet**. De materiella krav som en tillsynsmyndighet ska iakttä när den beslutar att påföra en personuppgiftsansvarig administrativa sanktionsavgifter omfattas enbart av unionsrätten. Dessa krav anges nämligen i detalj i artikel 83.1–83.6 i ADSF och **utan att medlemsstaterna ges något handlingsutrymme** i detta avseende. Vad gäller dessa krav ska det påpekas att artikel 83.2 i ADSF innehåller en uppräknig av vilka faktorer som en tillsynsmyndighet ska beakta vid beslut om att påföra en personuppgiftsansvarig administrativa sanktionsavgifter. Av led b) i bestämmelsen framgår att en av de faktorer som ska beaktas är "[o]m överträdelsen skett med uppsåt eller genom oaktsamhet". Någon hänvisning till en möjlighet att hålla en personuppgiftsansvarig ansvarig utan att överträdelsen skett varken uppsåtligen eller av oaktsamhet görs däremot inte i någon av de faktorer som räknas upp i artikel 83.2 i ADSF. Det följer således av lydelsen av artikel 83.2 i ADSF att det endast är i fall där en personuppgiftsansvarig har åsidosatt bestämmelserna i förordningen genom ett vållande, det vill säga uppsåtligen eller av oaktsamhet, som det kan bli aktuellt att påföra den personuppgiftsansvarige administrativa sanktionsavgifter med stöd av denna artikel.

En sådan tolkning vinner stöd av den **allmänna systematiken i och syftet med** ADSF. ADSF:s bestämmelser syftar bland annat till att säkerställa en enhetlig och hög skyddsnivå för fysiska personer vid behandling av personuppgifter inom unionen och till att säkerställa att bestämmelserna om skydd av fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter vid behandling av personuppgifter tillämpas på ett konsekvent och enhetligt sätt i hela unionen. För att säkerställa en konsekvent tillämpning av denna förordning ska tillsynsmyndigheterna ha likvärdiga befogenheter i fråga om övervakning och tillsyn av efterlevnaden av bestämmelserna om skydd av personuppgifter, så att de kan påföra likvärdiga sanktioner vid överträdelse av förordningen. Genom att det finns en sanktionsordning som gör det möjligt att påföra administrativa sanktionsavgifter enligt artikel 83 i ADSF – om de särskilda omständigheterna i det enskilda fallet är sådana att detta är befogat – skapas ett incitament för personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden att följa bestämmelserna i förordningen. Administrativa sanktionsavgifter bidrar genom sin avskräckande verkan till att stärka skyddet för fysiska personer vid behandling av personuppgifter. **Unionslagstiftaren har dock inte ansett att det för att säkerställa en sådan hög skyddsnivå behöver införas en bestämmelse om att administrativa sanktionsavgifter kan påföras även i fall där överträdelsen inte skett vare sig uppsåtligen eller av oaktsamhet.** Med hänsyn till att ADSF syftar till

att uppnå en både **likvärdig och enhetlig skyddsnivå** och att det för detta ändamål krävs att förordningen **tillämpas på ett konsekvent sätt i hela unionen**, skulle det strida mot detta ändamål att tillåta medlemsstaterna att införa en sådan ordning för påförande av administrativa sanktionsavgifter enligt artikel 83 i förordningen.

Tolkningsfrågorna besvarades på följande sätt:

- Artikel 58.2 i och artikel 83.1–83.6 i ADSF ska tolkas så, att de utgör hinder för nationell lagstiftning enligt vilken administrativa sanktionsavgifter kan påföras en juridisk person i dennes egenskap av personuppgiftsansvarig för en sådan överträdelse som avses i artikel 83.4–83.6 endast om överträdelsen först har tillskrivits en identifierad fysisk person.
- Artikel 83 i ADSF ska tolkas så, att administrativa sanktionsavgifter kan påföras med stöd av denna bestämmelse endast om det visas att den personuppgiftsansvarige, som både är en juridisk person och ett företag, uppsåtligen eller av oaktsamhet har begått någon av de överträdelser som avses i punkterna 4–6 i denna artikel.

[Pressmeddelande](#) har lämnats. Pressmeddelandet avser även den dom som meddelats samma dag i målet [C-683/21, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras](#), som rör den andra frågan i det ovan rapporterade målet. Den domen rapporteras inte särskilt.

Processrätt

Skatterätt

Konkurrensrätt m.m.

Superleague i fotboll, skridskotävlingar och hemmafostrade fotbollsspelare – EU-domstolen utvecklar idrottsjuridiken

EU-domstolen har i tre domar den 21 december 2023 tagit ett omfattande grepp om juridiken i gränlandet mellan idrott och affärsverksamhet. Ingen av domarna finns översatta till svenska, men det finns pressmeddelanden på engelska i vart och ett av målen. Det mest omskrivna målet rör UEFA:s och FIFA:s hantering av initiativet ”Superleague”, [C-333/21, European Superleague Company](#), där domstolen fastslog att organisationernas regler om förhandsgodkännande av fotbollsturneringar var oförenlig med EU:s konkurrensrätt. En liknande fråga prövades i mål [C-124/21 P, International Skating Union mot kommissionen](#), där det internationella skridskoförbundets regler om förhandsgodkännande av tävlingar ansågs strida mot EU-rätten. Det tredje målet var [C-680/21, Royal Antwerp Football Club](#), där EU-domstolen uttalade att UEFA:s krav på ett minimiantal hemmafostrade spelare kan vara oförenligt med EU-rättens regler om fri rörlighet för arbetstagare enligt artikel 45 FEUF.

Inre marknaden och fri rörlighet

[Uppehållsrätt för mor till migrerande arbetstagare påverkas inte av hennes ansökan om socialt bistånd](#)

EU-domstolen, avdelningen, har i dom den 21 december 2023 i mål C-488/21, Chief Appeals Officer m.fl., prövat en begäran om förhandsavgörande från Court of Appeal (Appellationsdomstolen, Irland) angående tolkningen av artikel 7.1 d i direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier m.m. Begäran har framställts i ett mål mellan GV och Chief Appeals Officer (Direktören för överklagandenämnden, Irland), Social Welfare Appeals Officer (Överklagandenämnden för socialt bistånd, Irland), Minister for Employment Affairs and Social Protection (Ministern för sysselsättning och social trygghet, Irland), Irland och Attorney General (Riksåklagaren, Irland), angående beviljande av bidrag till funktionshindrade till GV (nedan kallat bidraget till funktionshindrade).

GV är medborgare i Rumänien och mor till AC. AC är också medborgare i Rumänien. AC arbetar och är bosatt i Irland. AC är även naturaliserad irländsk medborgare. Under perioden 2009–2016 vistades GV vid flera tillfällen i Irland och återvände efter varje tillfälle till Rumänien eller Spanien. Hon var dessutom ekonomiskt beroende av sin dotter för sin försörjning och dottern skickade regelbundet pengar till henne. Sedan år 2017 har GV bott i Irland tillsammans med sin dotter.

GV ansökte om bidrag till funktionshindrade på grund av att hennes hälsotillstånd hade försämrats till följd av ledgångsreumatism. Den hänskjutande domstolen har preciserat att detta bidrag, vars syfte är att skydda mottagarna mot att hamna i fattigdom, utgör ett socialt bistånd som betalas ut utan att den berörda personen har behövt betala socialförsäkringsavgifter. Det framgår dessutom av beslutet om hänskjutande att den berörda personen måste uppfylla vissa villkor för att kunna beviljas nämnda bidrag, nämligen villkor avseende ålder, funktionshinder och tillgångar. Dessutom får enligt irländsk rätt bidraget inte utbetalas till en person som inte vistas stadigvarande i Irland, såsom i det fallet att en person saknar uppehållsrätt i denna medlemsstat. Slutligen har den hänskjutande domstolen erinrat om att bidraget till funktionshindrade utgör en "särskild icke-avgiftsfinansierad kontantförmån", i den mening som avses i förordning nr 883/2004.

Efter att ansökan avslagits och överklaganden beslutades att GV inte hade rätt till bidrag till funktionshindrade, eftersom hon enligt regulation 11.1 i 2015 års Regulation skulle bli en orimlig belastning för det nationella sociala biståndssystemet om hon beviljades detta bidrag och att hon därigenom förlorade sin uppehållsrätt. Det beslutet upphävdes i underinstans, och saken överklagades till den hänskjutande domstolen. Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen fann att den hänskjutande domstolen ville få klarhet i huruvida artikel 45 FEUF, såsom den artikel genomförts i artikel 7.2 i förordning nr 492/2011 jämförd med direktiv 2004/38, ska tolkas så, att den utgör hinder för en lagstiftning i en medlemsstat som ger myndigheterna i den medlemsstaten möjlighet att avslå en ansökan om socialt bistånd från en släkting i rakt uppstigande led till en arbetstagare som är unionsmedborgare, som vid tidpunkten för ansökan om förmånen var underhållsberättigad i förhållande till unionsmedborgaren, och att till och med återkalla släktingens rätt att uppehålla sig för längre tid än tre månader, av det skälet

att beviljandet av biståndet skulle innebära att familjemedlemmen inte längre försörjdes av den arbetstagare som är unionsmedborgare och därigenom blir en orimlig belastning för medlemsstatens sociala biståndssystem.

I förevarande fall är det ostridigt att GV var underhållsberättigad i förhållande till sin dotter AC, såväl vid tidpunkten då hon anslöt sig till henne som vid tidpunkten då hon ansökte om bidrag till funktionshindrade. Vid tidpunkten för denna ansökan uppfyllde GV således villkoret för härledd uppehållsrätt i enlighet med direktiv 2004/38, i egenskap av "familjemedlem". En arbetstagare som är unionsmedborgare enligt artikel 45.2 FEUF, såsom den artikeln genomförts i artikel 7.2 i förordning nr 492/2011, har rätt till likabehandling. Detta gäller även i ett fall såsom AC:s, där hon under vistelsen i den mottagande medlemsstaten, utöver sitt ursprungliga medborgarskap, även förvärvat medborgarskap i den staten. Detta begrepp kan innefatta socialt bistånd som samtidigt omfattas av det specifika tillämpningsområdet för förordning nr 883/2004, såsom bidraget till funktionshindrade. Domstolen påpekar dessutom att socialt bistånd, såsom ett bidrag till funktionshindrade som beviljas en släkting i rakt uppstigande led, utgör en "social förmån", i den mening som avses i artikel 7.2 i förordning nr 492/2011, för den migrerande arbetstagaren, då släktingen är underhållsberättigad, i den mening som avses i artikel 2.2 d i direktiv 2004/38, i förhållande till arbetstagaren. Den underhållsberättigade släktingen i rakt uppstigande led kan dessutom, i egenskap av indirekt förmånstagare till den rätt till likabehandling som tillkommer arbetstagaren, åberopa nämnda artikel 7.2 för att erhålla bidraget, när detta enligt nationell rätt beviljas direkt till sådana släktingar. En migrerande arbetstagare skulle särbehandlas i strid med **rätten till likabehandling** om en släkting i rakt uppstigande led som är underhållsberättigad i förhållande till denne inte kunde beviljas sådant socialt bistånd som utgör en social förmån för arbetstagaren, vilken underhållsberättigade släktingar i rakt uppstigande led till arbetstagare som är medborgare i den mottagande medlemsstaten kan göra anspråk på. Av detta följer att ställningen som "underhållsberättigad" släkting i rakt uppstigande led, i den mening som avses i artikel 2.2 d i direktiv 2004/38, inte kan påverkas av att socialt bistånd beviljas i den mottagande medlemsstaten. Om domstolen beslutade annorlunda skulle detta nämligen innebära att beviljandet av ett sådant bistånd medförde att den berörda personen förlorade sin ställning som underhållsberättigad familjemedlem och motivera att vederbörande som en följd av detta fick biståndet indraget och till och med berövades sin uppehållsrätt. En sådan lösning skulle i praktiken innebära att det var förbjudet för den underhållsberättigade familjemedlemmen att ansöka om biståndet och skulle innebära en kränkning av den migrerande arbetstagarens rätt till likabehandling.

Tolkningsfrågan besvarades på följande sätt:

Artikel 45 FEUF, såsom den artikeln genomförts i artikel 7.2 i förordning nr 492/2011 jämförd med artikel 2.2 d, artikel 7.1 a och d samt artikel 14.2 i direktiv 2004/38, ska tolkas så, att den utgör hinder för en lagstiftning i en medlemsstat som ger myndigheterna i den medlemsstaten möjlighet att avslå en ansökan om socialt bistånd från en släkting i rakt uppstigande led till en arbetstagare som är unionsmedborgare, som vid tidpunkten för ansökan om biståndet var underhållsberättigad i förhållande till unionsmedborgaren, och till och med att återkalla släktingens rätt att uppehålla sig för längre tid än tre månader, av det skälet att beviljandet av biståndet skulle innebära att familjemedlemmen inte längre

försörjdes av den arbetstagare som är unionsmedborgare och att familjemedlemmen därigenom blir en orimlig belastning för medlemsstatens sociala biståndssystem.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Straffrättsligt samarbete

[Krav på rättssäkerhetsgarantier i den egna medlemsstaten när åklagare för Europeiska åklagarmyndighetens räkning beslutar om tvångsmedel](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 21 december 2023 i mål C-281/22, G. K. m.fl. (Europeiska åklagarmyndigheten) prövat en begäran om förhandsavgörande från Oberlandesgericht Wien (Regionala överdomstolen i Wien, Österrike) angående tolkningen av artikel 31.3 första stycket och artikel 32 i förordning (EU) 2017/1939 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten. Begäran har framställts i ett brottmål mot G.K., B. O. D. GmbH och S.L., vilka åtalats för att ha importerat biodiesel till EU genom att lämna felaktiga deklARATIONER, i strid med tullagstiftningen.

En tysk åklagare inledde på Europeiska åklagarmyndighetens vägnar en utredning avseende omfattande skatteundandragande och tillhörighet till en kriminell organisation som bildats i syfte att begå skattebrott. Inom ramen för denna utredning åtalades B. O. D. samt dess företagsledare G.K. och S.L. för att ha importerat biodiesel med amerikanskt ursprung till unionen genom att lämna felaktiga deklARATIONER, i strid med tullagstiftningen, och för att därigenom ha orsakat en skada som uppgick till 1 295 000 euro. En österrikisk biträdande europeisk delegerad åklagare (nedan biträdande åklagare) ansåg att det, inom ramen för det bistånd som lämnas till utredningen enligt artikel 31 i förordning 2017/1939, fanns anledning att dels besluta om husrannsakan och beslag i såväl B. O. D:s och dess moderbolags affärslokaler som G.K:s och S.L:s bostäder, samtliga belägna i Österrike, dels ansöka om de behöriga österrikiska domstolarnas godkännande för dessa åtgärder. Efter att ha erhållit de sökta godkännandena beslutade den österrikiska biträdande åklagaren att den behöriga finansmyndigheten skulle vidta nämnda åtgärder, vilket denna myndighet gjorde. G.K., B. O. D. och S.L. överklagade de österrikiska domstolarnas beslut att godkänna de aktuella åtgärderna till Oberlandesgericht Wien (Regionala överdomstolen i Wien, Österrike), som är den hänskjutande domstolen. G.K., B. O. D. och S.L. har vid den hänskjutande domstolen bland annat gjort gällande att det inte har begåtts något brott i Österrike, att misstankarna mot dem är otillräckliga, att de österrikiska domstolarnas avgöranden inte är tillräckligt motiverade, att de beslutade husrannsakingarna varken var nödvändiga eller proportionerliga och att klagandenas rätt till ett förtroendeförhållande med deras advokat har kränkts. Den berörda österrikiska biträdande åklagaren har vid nämnda domstol anfört att enligt den rättsliga ram som inrättats genom förordning 2017/1939 för Europeiska åklagarmyndighetens gränsöverskridande utredningar regleras de anvisade utredningsåtgärdernas motivering av lagstiftningen i den handläggande åklagarens medlemsstat och kan, i analogi med det system som inrättats genom direktiv 2014/41, endast prövas av myndigheterna i den medlemsstaten. De aktuella brotten har emellertid redan prövats av den behöriga undersökningsdomaren vid Amtsgericht München (Distriktsdomstolen i München, Tyskland). De behöriga myndigheterna i den biträdande åklagarens medlemsstat kan, å sin sida, endast

granska formaliteterna för genomförandet av de anvisade utredningsåtgärderna. Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen fann att de ställda frågorna avsåg att ge klarhet i huruvida artiklarna 31 och 32 i förordning 2017/1939 ska tolkas så, att den prövning som utförs i den biträdande åklagarens medlemsstat, när en anvisad utredningsåtgärd kräver ett domstolsgodkännande enligt lagstiftningen i den medlemsstaten, får avse såväl omständigheter som rör motiveringen och antagandet av denna åtgärd som omständigheter som avser dess verkställande. Den hänskjutande domstolen vill i detta sammanhang få klarhet i vilken mån den tidigare utförda domstolsprövningen av nämnda åtgärd i den handläggande åklagarens medlemsstat (Tyskland) inverkar på frågan hur omfattande prövningen av samma åtgärd, inom ramen för detta domstolsgodkännande, ska vara i den biträdande åklagarens medlemsstat (Österrike).

Det föreskrivs i artikel 8.1 i förordningen att Europeiska åklagarmyndigheten ska vara ett **odelbart unionsorgan**, som ska verka som **en enda myndighet** med en **decentraliserad struktur**. Dess utredningar ska i princip genomföras av de europeiska delegerade åklagarna, som agerar på Europeiska åklagarmyndighetens vägnar i sina respektive medlemsstater. Inom ramen för utredningar som den handläggande europeiska åklagaren genomför i sin medlemsstat, när denna åklagare beslutar att vidta en utredningsåtgärd som kräver ett domstolsgodkännande enligt den medlemsstatens lagstiftning, ankommer det på domstolarna i denna medlemsstat att kontrollera att samtliga villkor för detta är uppfyllda. När en **utredningsåtgärd** i gränsöverskridande fall ska **verkställas i en annan medlemsstat** än den handläggande åklagarens medlemsstat, måste den sistnämnda åklagaren däremot, såsom framgår av artikel 2 led 6 i förordningen, jämförd med skäl 72 i samma förordning, kunna **stödja sig på en biträdande åklagare som finns i den medlemsstat där en sådan åtgärd behöver vidtas**. Den handläggande åklagaren ska därvid, inom ramen för ett sådant samarbete, besluta om antagandet av den nödvändiga åtgärden och anvisa den till en åklagare som finns i den medlemsstat där åtgärden behöver vidtas. **Motiveringen och antagandet** av en sådan åtgärd **regleras i lagstiftningen i den handläggande åklagarens medlemsstat**. Om domstolsgodkännande krävs för den anvisade åtgärden enligt lagstiftningen i den biträdande åklagarens medlemsstat ska den biträdande åklagaren inhämta det godkännandet i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstaten.

Även om det i artikel 31.3 första stycket i förordning 2017/1939 föreskrivs att ett domstolsgodkännande ska erhållas enligt lagstiftningen i den biträdande åklagarens medlemsstat, när en anvisad utredningsåtgärd kräver ett sådant godkännande enligt lagstiftningen i den medlemsstaten, **preciseras** det emellertid **inte** i artiklarna 31 och 32 i förordningen **hur omfattande den prövning ska vara** som de behöriga myndigheterna i nämnda medlemsstat får utföra inom ramen för detta domstolsgodkännande. Det framgår emellertid av lydelsen av artikel 31.1 och 31.2 samt artikel 32 i nämnda förordning att den handläggande åklagaren ska uttala sig om antagandet av en anvisad utredningsåtgärd och att detta **antagande**, liksom motiveringen av denna åtgärd, **regleras av lagstiftningen i den handläggande åklagarens medlemsstat**, medan **verkställandet** av en sådan åtgärd **regleras av lagstiftningen i den biträdande åklagarens medlemsstat**. Den **åtskillnad** som

görs mellan motiveringen och antagandet av en anvisad utredningsåtgärd och dess verkställande återspeglar logiken bakom systemet för straffrättsligt samarbete mellan medlemsstaterna, vilket grundar sig på **principerna om ömsesidigt förtroende och ömsesidigt erkännande**. Inom ramen för det straffrättsliga samarbete mellan medlemsstaterna som grundar sig på principerna om ömsesidigt förtroende och erkännande är det **inte avsett att den verkställande myndigheten ska kontrollera att den utfärdande myndigheten har iakttagit villkoren för att utfärda det rättsliga avgörande som den verkställande myndigheten ska verkställa**. Även **effektivitetsskäl** talar för ett sådant synsätt.

Av detta följer att det i förordning 2017/1939, med avseende på samarbetet mellan åklagarna vid Europeiska åklagarmyndighetens gränsöverskridande utredningar, görs en åtskillnad mellan det ansvar som är förenat med motiveringen och antagandet av den anvisade åtgärden, vilket ankommer på den handläggande åklagaren, och det ansvar som avser verkställandet av denna åtgärd, vilket ankommer på den biträdande åklagaren. **Kontrollen inom ramen för det domstolsgodkännande som krävs enligt lagstiftningen i den biträdande åklagarens medlemsstat får alltså endast omfatta omständigheter som rör verkställandet.**

EU-domstolen underströk emellertid att det **ankommer på den handläggande åklagarens medlemsstat att föreskriva ett föregående domstolsgodkännande** med avseende på omständigheter som rör motiveringen och antagandet av en anvisad utredningsåtgärd, med beaktande av de krav som följer av EU-stadgan om grundläggande rättigheter, vilken medlemsstaterna enligt artikel 51.1 i stadgan ska iaktta vid genomförandet av denna förordning. Den beskrivna ansvarsfördelningen gäller således med **förbehåll för de krav som avser iakttagandet av de grundläggande rättigheterna** vid antagandet av anvisade utredningsåtgärder som kan utgöra ingrepp i berörd persons rättigheter enligt stadgan. När det gäller utredningsåtgärder som innebär långtgående ingrepp i dessa grundläggande rättigheter, såsom husrannsakan av privata bostäder, åtgärder för bevarande avseende personlig egendom och frysning av tillgångar, ankommer det på den handläggande åklagarens medlemsstat att i nationell rätt **föreskriva lämpliga och tillräckliga garantier, såsom en föregående domstolsprövning, för att säkerställa att sådana åtgärder är lagliga och nödvändiga**. När den biträdande åklagaren anser att en alternativ men mindre ingripande åtgärd skulle kunna åstadkomma samma resultat som den anvisade åtgärden, ska han eller hon informera sin övervakande europeiska åklagare och rådgöra med den handläggande åklagaren i syfte att lösa frågan bilateralt.

Frågorna besvarades på följande sätt:

Artiklarna 31 och 32 i förordning 2017/1939 ska tolkas så, att den prövning som utförs i den biträdande europeiska delegerade åklagarens medlemsstat, när en anvisad utredningsåtgärd kräver ett domstolsgodkännande enligt lagstiftningen i den medlemsstaten, endast får avse omständigheter som rör verkställandet av denna åtgärd, med uteslutande av omständigheter som rör motiveringen och antagandet av nämnda åtgärd. Sistnämnda omständigheter ska omfattas av en föregående domstolsprövning i den handläggande europeiska delegerade åklagarens medlemsstat i händelse av ett långtgående ingrepp i den berörda personens rättigheter som garanteras i stadgan.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

[Barnets bästa kan vara skäl att vägra verkställa europeisk arresteringsorder mot föräldern](#)
EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 21 december 2023 i mål C-261/22, GN (Barnets bästa som skäl för avslag) prövat en begäran om förhandsavgörande från Corte suprema di cassazione (Högsta domstolen, Italien) angående dels tolkningen av artiklarna 1.2, 1.3, 3 och 4 i rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, dels giltigheten av dessa bestämmelser sett till artiklarna 7 och 24 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Begäran har framställts i samband med verkställighet i Italien av en europeisk arresteringsorder som de belgiska rättsliga myndigheterna har utfärdat mot GN för verkställighet av ett fängelsestraff i Belgien.

Belgisk myndighet utfärdade en europeisk arresteringsorder mot GN för verkställighet av ett femårigt fängelsestraff där för brott avseende människohandel och underlättande av olaglig invandring, som begåtts i Belgien. Hon greps i Bologna, Italien. Hennes treårige son var med vid gripandet, och hon var gravid med ett andra barn som föddes strax efter det att den hänskjutande domstolen begärt förhandsavgörande i detta mål.

GN motsatte sig att överlämnas till de belgiska rättsliga myndigheterna. Corte d'appello di Bologna (Appellationsdomstolen i Bologna, Italien) begärde, i egenskap av verkställande rättslig myndighet, att de belgiska rättsliga myndigheterna skulle lämna uppgifter om bl.a. följande: 1) Villkoren för verkställighet i Belgien av påföljder som utdöms mot en mor som bor tillsammans med minderåriga barn. 2) Den fängelsebehandling som GN skulle få vid ett överlämnande. 3) De åtgärder som skulle vidtas avseende hennes underåriga barn. Efter det att de belgiska myndigheterna inte svarat på dessa frågor vägrade Appellationsdomstolen i Bologna genom dom att överlämna GN till de belgiska rättsliga myndigheterna och beslutade att GN omedelbart skulle sättas på fri fot. Enligt den domstolen var det nämligen osäkert om det i den utfärdande medlemsstatens rättsordning fanns ett system för frihetsberövande jämförbart med systemet i den verkställande medlemsstaten, vilket skyddar moderns rätt att inte berövas sin relation till sina barn och att ta hand om dem, och tillförsäkrar barnen nödvändig vård och omsorg, som garanteras såväl i den italienska konstitutionen som i artikel 3 i konventionen om barnets rättigheter och artikel 24 i stadgan. Domen överklagades till den hänskjutande domstolen som begärde förhandsavgörande, dels om tolkningen av rambeslutet, dels dess giltighet. **EU-domstolen fann** att den hänskjutande domstolen genom sin tolkningsfråga ville få klarhet i huruvida artikel 1.2 och 1.3 i rambeslut 2002/584 mot bakgrund av artiklarna 7, 24.2 och 24.3 i stadgan ska tolkas så, att den artikeln hindrar den verkställande rättsliga myndigheten att vägra överlämna en person som är föremål för en europeisk arresteringsorder med motiveringen att denna person är mor till och sammanbor med små barn.

EU-domstolen hänvisade inledningsvis till **principen om ömsesidigt erkännande** och att den innebär att de verkställande rättsliga myndigheterna endast får vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder med åberopande av grunder som följer av rambeslut 2002/584. Rambeslutet innehåller inte någon möjlighet för den verkställande rättsliga myndigheten att vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder enbart av det skälet att den person som är föremål för en sådan

arresteringsorder är mor till och sammanbor med små barn. **Rambeslutet påverkar emellertid inte skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheter som garanteras i stadgan.** Enligt artikel 7 i stadgan har var och en **rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv.** Det framgår av artikel 24.2 i stadgan att **barnets bästa** ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn, oavsett om de vidtas av offentliga myndigheter eller privata institutioner. Såsom framgår av **artikel 3.1 i konventionen om barnets rättigheter**, vilken förklaringarna till artikel 24 i stadgan uttryckligen hänvisar till, är artikel 24.2 i stadgan även tillämplig på beslut som, såsom är fallet med en europeisk arresteringsorder som utfärdats mot en småbarnsmor, inte riktar sig till barnen men som får betydande konsekvenser för dem. Även om det i första hand ankommer på varje medlemsstat, för att säkerställa att de principer om ömsesidigt förtroende och erkännande som ligger till grund för systemet med en europeisk arresteringsorder tillämpas fullt ut, att under EU-domstolens slutgiltiga kontroll säkerställa skyddet av de krav som är inneboende i de grundläggande rättigheter som garanteras i artikel 7 samt i artikel 24.2 och 24.3 i stadgan genom att avstå från varje åtgärd som kan kränka dessa rättigheter, kan emellertid **förekomsten av en verklig risk** för att den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder eller dennes barn, om denna person överlämnas till den utfärdande rättsliga myndigheten, får sina ovannämnda **grundläggande rättigheter kränkta** göra det möjligt för den verkställande rättsliga myndigheten att undantagsvis avstå från att verkställa den europeiska arresteringsordern. Den verkställande rättsliga myndigheten ska **bedöma den risken mot bakgrund av den skyddsnivå för de grundläggande rättigheterna som garanteras i unionsrätten.** När den verkställande rättsliga myndighet som ska besluta om överlämnande av en person som är föremål för en europeisk arresteringsorder **har tillgång till uppgifter** som visar att det **föreligger en sådan risk**, antingen på grund av systembrister eller allmänna brister vad gäller förhållandena under frihetsberövanden av småbarnsmödrar eller förhållandena för den faktiska vårdsnaden av dessa barn i den utfärdande medlemsstaten, eller brister avseende dessa förhållanden som mer specifikt påverkar en objektivt identifierbar grupp av personer, såsom barn med funktionsnedsättning (första steget), **ska myndigheten på ett konkret och precist sätt kontrollera huruvida** det finns grundad anledning att tro att **de berörda personerna löper en sådan risk** på grund av sådana förhållanden (andra steget). Om den verkställande rättsliga myndigheten bedömer att den inte har tillgång till alla uppgifter som är nödvändiga för att fatta ett beslut om överlämnande av den berörda personen, ska den i enlighet med artikel 15.2 i rambeslut 2002/584 anmoda den utfärdande rättsliga myndigheten att utan dröjsmål lämna alla kompletterande uppgifter som den anser vara nödvändiga beträffande de förhållanden under vilka den berörda personen kommer att hållas frihetsberövad och hans eller hennes barn kommer att få sin faktiska vårdnad tillgodosedd i den medlemsstaten. En sådan begäran om upplysningar får avse enbart omständigheter relevanta för prövningens andra steg enbart om det är klarlagt att det föreligger sådana omständigheter som ska prövas inom ramen för det första steget. För det fall den utfärdande rättsliga myndigheten inte på ett tillfredsställande sätt besvarar den verkställande rättsliga myndighetens begäran om kompletterande uppgifter inom den satta fristen, ska denna myndighet göra en helhetsbedömning av samtliga uppgifter som den har tillgång till inom ramen för vart och ett av de två stegen.

Tolkningsfrågan besvarades på följande sätt:

Artikel 1.2 och 1.3 i rambeslut 2002/584, mot bakgrund av artiklarna 7, 24.2 och 24.3 i stadgan, tolkas så, att den hindrar den verkställande rättsliga myndigheten från att vägra överlämna en person som är föremål för en europeisk arresteringsorder med motiveringen att denna person är mor till och sammanbor med små barn, såvida det inte kan konstateras, för det första, att myndigheten förfogar över uppgifter som visar att det finns en verklig risk för en kränkning av den personens grundläggande rätt till respekt för privatlivet och familjelivet, som garanteras i artikel 7 i stadgan, och av dennes barns bästa, som skyddas i artikel 24.2 och 24.3 i stadgan, på grund av systembrister eller allmänna brister vad gäller förhållandena under frihetsberövanden av småbarnsmödrar och förhållandena för insatserna för den faktiska vårdsnaden av dessa barn i den utfärdande medlemsstaten, och, för det andra, att det finns grundad anledning att tro att de berörda personerna, med hänsyn till deras personliga situation, löper en sådan risk på grund av dessa förhållanden.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Civilrättsligt samarbete

Informationssamhället

[Rädslan för missbruk av personuppgifter efter dataintrång kan i sig utgöra ideell skada](#)

EU-domstolen, avdelningen, har i dom den 14 december 2023 i mål C-340/21, Natsionalna agentsia za prihodite, prövat en begäran om förhandsavgörande från Varhoven administrativen sad (Högsta förvaltningsdomstolen, Bulgarien) angående tolkningen av artiklarna 5.2, 24, 32 samt 82.1–82.3 i förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän dataskyddsförordning, ADSF). Begäran har framställts i ett mål mellan VB, som är en fysisk person, och Natsionalna agentsia za prihodite (Nationella skattemyndigheten, Bulgarien). Målet rör ersättning för den ideella skada som VB påstår sig ha lidit till följd av skattemyndighetens påstådda underlåtenhet att uppfylla sina rättsliga skyldigheter i egenskap av personuppgiftsansvarig.

Skattemyndigheten är underställd den bulgariska finansministern. Myndighetens uppgifter består bland annat i att identifiera, säkra och driva in statliga fordringar. Inom ramen för dessa uppgifter är myndigheten ansvarig för behandlingen av personuppgifter, i den mening som avses i artikel 4.7 i ADSF. År 2019 avslöjades i medierna att obehörig åtkomst till skattemyndighetens datasystem hade skett och att detta it-angrepp hade lett till att personuppgifter som fanns i systemet hade publicerats på internet. Mer än sex miljoner fysiska personer – både bulgariska och utländska medborgare – berördes av dessa händelser. Några hundra av dem, däribland VB, väckte talan mot skattemyndigheten om ersättning för ideell skada till följd av utlämnandet av deras personuppgifter.

Förvaltningsdomstolen lämnade talan utan bifall, bl.a. därför att VB inte kunde anses ha lidit någon ideell skada. Domen överklagades till den hänskjutande domstolen, som begärde förhandsavgörande.

EU-domstolen fann att den hänskjutande domstolen med sin femte fråga (övriga frågor refereras inte) ville få klarhet i huruvida artikel 82.1 i ADSF ska tolkas på så sätt att den fruktan som en registrerad känner för att hans eller hennes personuppgifter kan komma att missbrukas av tredje part till följd av en överträdelse av förordningen i sig kan anses utgöra en "immateriell [sic!] skada", i den mening som avses i denna bestämmelse.

I artikel 82.1 i ADSF görs inte någon åtskillnad beroende på om den ideella skada som den registrerade påstår sig ha lidit till följd av en konstaterad överträdelse av bestämmelserna i förordningen har samband med att hans eller hennes personuppgifter redan har missbrukats av utomstående aktörer vid tidpunkten för ersättningsbegäran eller är knuten till den fruktan som den registrerade känner för att ett sådant missbruk kan komma att ske i framtiden. Lydelsen av artikel 82.1 i ADSF utesluter således inte den tolkningen att det i bestämmelsen förekommande begreppet "immateriell skada" omfattar ett fall som det nu aktuella, där den registrerade till stöd för en begäran om skadeersättning enligt denna bestämmelse åberopar sin fruktan för att hans eller hennes personuppgifter kan komma att missbrukas av utomstående aktörer i framtiden till följd av en konstaterad överträdelse av förordningen. Det skulle vidare inte vara förenligt med lagstiftarens avsikt att det bör göras en vidsträckt tolkning av vad som utgör en ideell skada i ADSF:s mening att tolka begreppet på så sätt att det inte omfattar fall där en registrerad som drabbats av en överträdelse av förordningen åberopar sin fruktan för att hans eller hennes personuppgifter kommer att missbrukas i framtiden. I första meningen i skäl 85 i ADSF anges dessutom att "[e]n personuppgiftsincident som inte snabbt åtgärdas på lämpligt sätt kan för fysiska personer leda till fysisk, materiell eller immateriell skada, såsom förlust av kontrollen över de egna personuppgifterna eller till begränsning av deras rättigheter, diskriminering, identitetsstöld eller bedrägeri, ekonomisk förlust ... eller till annan ekonomisk eller social nackdel för den berörda fysiska personen". Av denna exemplifierande uppräknings av olika typer av "skada" som de registrerade kan komma att lida framgår att unionslagstiftaren särskilt har avsett att i begreppet "skada" inkludera redan den omständigheten att de registrerade "[förlorar kontrollen]" över sina personuppgifter till följd av en överträdelse av förordningen, även om något missbruk av personuppgifter som är till nackdel för de registrerade faktiskt inte har skett. Det skulle slutligen inte vara förenligt med ADSF:s eftersträfvade mål att säkerställa en hög skyddsnivå för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter inom unionen att tolka artikel 82.1 i förordningen på så sätt att begreppet "immateriell skada" i bestämmelsens mening inte omfattar fall där en registrerad enbart åberopar sin fruktan för att hans eller hennes personuppgifter kan komma att missbrukas i framtiden.

Frågan besvarades på följande sätt:

Artikel 82.1 i ADSF ska tolkas på så sätt att den fruktan som en registrerad känner för att hans eller hennes personuppgifter kan komma att missbrukas av tredje part till följd av en överträdelse av förordningen i sig kan anses utgöra en ideell skada i den mening som avses i denna bestämmelse.

[Pressmeddelande på engelska](#) har lämnats.

Arbetsrätt

Åldersdiskriminering godtas vid rekrytering av personlig assistent

EU-domstolen, andra avdelningen, har i dom den 7 december 2023 i mål C-518 /22, AP Assistenzprofis, prövat en begäran om förhandsavgörande från Bundesarbeitsgericht (Federala arbetsdomstolen, Tyskland) angående tolkningen av artiklarna 2.5, 4.1, 6.1 och 7 i direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet, jämförda med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) och med Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som godkännts på Europeiska unionens vägnar genom beslut 2010/48/EG. Begäran har framställts i ett mål mellan J.M.P. och AP Assistenzprofis GmbH, som tillhandahåller assistans- och rådgivningstjänster till personer med funktionshinder. Målet handlar om det anspråk på ersättning som J.M.P. framställt på grund av diskriminering på grund av ålder i samband med ett förfarande för nyanställning av personal.

AP Assistenzprofis, som är motpart i det nationella målet, är ett bolag som erbjuder assistans- och rådgivningstjänster till personer med funktionshinder. Syftet är att dessa personer ska kunna ombesörja sina vardagssysslor på ett självständigt och oavhängigt sätt, i enlighet med vad som föreskrivs i tysk rätt. AP Assistenzprofis lät i juli 2018 publicera en platsannons. I platsannonsen kunde man läsa att A, en 28-årig kvinnlig student, sökte kvinnliga personliga assistenter som kunde hjälpa henne med allehanda vardagssysslor. Dessa skulle "helst vara mellan 18 och 30 år gamla". J.M.P., som är född år 1968 och klagande i det nationella målet, sökte tjänsten. AP Assistenzprofis meddelade dock att hon inte skulle komma i fråga för anställning. J.M.P. vidtog åtgärder för att göra gällande sina rättigheter utanför domstol men utan framgång. Hon väckte därför talan mot AP Assistenzprofis vid Arbeitsgericht Köln (Arbetsdomstolen i Köln, Tyskland) med yrkande om ersättning för den skada som hon åsamkats med anledning av diskriminering på grund av ålder. J.M.P. gjorde i käromålet gällande följande. Platsannonsen riktade sig uttryckligen till personer som var "mellan 18 och 30 år gamla"; därför kan man utgå från att hon inom ramen för rekryteringsförfarandet inte fick tjänsten på grund av sin ålder. Detta är något som AP Assistenzprofis inte har bestritt. Vidare finns det inte utifrån den personliga assistansens natur några godtagbara skäl för denna särbehandling på grund av ålder. Talan bifölls i första instans, men ogillades efter prövning i andra instans. Den domen överklagades till den hänskjutande domstolen, som begärde förhandsavgörande.

EU-domstolen fann att den hänskjutande domstolen ville få klarhet i huruvida artikel 2.5, artikel 4.1, artikel 6.1 och/eller artikel 7 i direktiv 2000/78 – jämförda med bestämmelserna i stadgan samt artikel 19 i FN-konventionen – ska tolkas så, att de utgör hinder för att det vid anställning av en personlig assistent uppställs ett ålderskrav, med tillämpning av nationell lagstiftning som föreskriver att man ska beakta individuella önskemål från dem som på grund av funktionshinder har rätt till personlig assistans. Den konstaterade inledningsvis att J.M.P. utsatts för direkt diskriminering på grund av ålder. Frågan var om en sådan särbehandling kunde motiveras utifrån artikel 2.5 i direktivet. I denna bestämmelse föreskrivs att direktivet inte ska påverka de åtgärder som föreskrivs i nationell lagstiftning och som är nödvändiga i ett demokratiskt samhälle för den allmänna säkerheten, ordningens

bevarande, förebyggande av brott samt skydd för hälsa och andra personers fri- och rättigheter.

Det finns enligt nationell lagstiftning en skyldighet att vid tillhandahållande av personlig assistans ta hänsyn till brukarnas önskemål. **Frågan var således om en sådan särbehandling är nödvändig för att skydda ”andra personers fri- och rättigheter”.**

Syftet med den tyska lagstiftningen är att värna självbestämmanderätten för personer med funktionshinder; därvid säkerställs deras rätt att framställa önskemål och självvals rätt då beslut fattas om personlig assistans och då sådan assistans lämnas. Personlig assistans lämnas nämligen med avseende på samtliga aspekter i livet och omfattar i grunden de intima delarna av brukarnas privatliv. Syftet med lagstiftningen är således att värna rätten för personer med funktionshinder att leva sina liv så självständigt och oavhängigt som möjligt. Syftet är med andra ord att **värna självbestämmanderätten** för personer med funktionshinder så att de ska kunna välja hur, var och med vem de ska leva sina liv. Denna självbestämmanderätt innebär med nödvändighet att de ges möjlighet att utforma den personliga assistans som de ska tillhandahållas, bland annat genom att fastställa urvalskriterierna för den personliga assistenten och att aktivt delta i rekryteringsprocessen. Rätten att framställa önskemål och självvals rätten **konkretiserar rätten för funktionshindrade** att få del av åtgärder som säkerställer deras oberoende, sociala och yrkesmässiga integrering och deltagande i samhällslivet, vilket är något som ingår bland de rättigheter som erkänns i unionsrätten, i enlighet med **artikel 26 i stadgan**.

Självbestämmanderätten för personer med funktionshinder är även ett mål som slås fast i artikel 19 i FN-konventionen. Bestämmelserna i FN-konventionen kan åberopas som tolkningsdata vid tolkningen av bestämmelserna i direktiv 2000/78, inbegripet direktivets artikel 2.5. Direktivet ska nämligen så långt som möjligt **tolkas konformt med FN-konventionen**.

Vad gäller **frågan om särbehandlingen är nödvändig för att uppnå det åsyftade ändamålet** framgick det av begäran om förhandsavgörande att det i platsannonser angavs att en sökande till tjänsten helst skulle vara mellan 18 och 30 år. Bakgrunden till detta önskemål är A:s individuella behov av att få personlig assistans och insatser på alla områden i vardagslivet såsom 28-årig student. Assistansen omfattar därmed de intima delarna av A:s privatliv med tanke på de allmänna göromål som ska utföras, inte bara gällande planeringen av hennes vardagsliv – inbegripet ombesörjandet av strikt personliga omvårdnadsinsatser – utan även upplägget av hennes sociala och kulturella liv. Det framgår av handlingarna i målet vid EU-domstolen att en av anledningarna till att A helst ville att den personliga assistenten skulle vara mellan 18 och 30 år var att assistenten lätt och smidigt skulle kunna integreras i de personliga, sociala och akademiska kretsar som A vistas i. I en sådan situation som den som är aktuell i det nationella målet torde den funktionshindrades självbestämmanderätt kunna främjas om man beaktar hans eller hennes önskemål om att den personliga assistenten ska ha en viss ålder; det framstår som rimligt att förvänta sig att en person som är ungefär lika gammal som brukaren lättare kommer att integreras i de personliga, sociala och akademiska kretsar som vederbörande vistas i. Den frågan ska dock slutligen prövas av den hänskjutande domstolen. Frågan besvarades på följande sätt:

Artikel 2.5 i direktiv 2000/78 – jämförd med artikel 26 i stadgan och med artikel 19 i FN-konventionen – ska tolkas så, att nämnda artikel inte utgör hinder för att det vid anställning av en personlig assistent uppställs ett ålderskrav, med tillämpning av nationell lagstiftning som föreskriver att man ska beakta individuella önskemål från dem som på grund av funktionshinder har rätt till personlig assistans, om en sådan åtgärd är nödvändig för att skydda andras fri- och rättigheter.

[Pressmeddelande på engelska](#) har lämnats.

Konsumenträtt

Migrationsrätt

Miljörätt

EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER

Från webbplatsen [Lawpub Stockholm](#), en samlad plattform för juridisk utgivning med anknytning till Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet går det utmärkt att läsa vissa artiklar ur t.ex. Europarättslig tidskrift, för vilket det annars krävs en prenumeration. Ur senaste numret noteras bl.a. artikeln [Minnesord Över Jacob W. F. Sundberg](#) av Karin Åhman & Claes Granmar.

Från [Svensk juristtidning](#) är [Rätt rättsliga utgångspunkter för avgörande av tvist om arbetstid och konkurrerande kollektivavtal](#) av Erik Sjödin den senast publicerade artikeln av mer specifikt EU-rättsligt intresse.

Även [Skattenytt](#) tillhandahåller vissa artiklar fritt på nätet. Man skriver så här på hemsidan: "Skattenytt Förlags AB avser att digitalisera samtliga artiklar som har publicerats i tidskriften Skattenytt under åren 1951–1989. Artiklarna kommer att finnas allmänt tillgängliga på Skattenytts hemsida. Det betyder att det inte krävs någon prenumeration eller inloggning för att nå dem."

Den senaste artikeln av EU-rättsligt intresse som finns fritt tillgänglig är [Den nya tilläggsskatten – för vem och från när?](#) av David Kleist.

NYA SVENSKA MÅL

DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN

EU-domstolen, första avdelningen, håller torsdagen den 11 januari 2024 kl. 09.30 muntlig förhandling i mål C-39/23, Keva m.fl. Målet rör en [begäran om förhandsavgörande](#) från Högsta förvaltningsdomstolen.

EU-domstolen, femte avdelningen, håller onsdagen den 7 februari 2024 muntlig förhandling i mål C-60/23. Även detta mål rör en [begäran om förhandsavgörande](#) från Högsta förvaltningsdomstolen.

FRÅN LAGSTIFTNING SAR BET ET

[Europeiska gröna obligationer – Fi2023/03287](#)

EU:s förordning om europeiska gröna obligationer ska börja tillämpas den 21 december 2024. Förordningen innebär att det införs en frivillig standard för obligationer som har miljömässigt hållbara mål. Syftet är att förhindra grönvaskning och utnyttja den inre marknaden för att uppnå unionens klimat- och miljömål. EU-förordningen förutsätter att vissa nationella lagstiftningsåtgärder vidtas och i denna promemoria föreslås därför en ny lag med kompletterande bestämmelser till förordningen. Den nya lagen innehåller bl.a. bestämmelser om Finansinspektionens utrednings- och tillsynsbefogenheter, om ingripanden och sanktioner vid överträdelse av EU-förordningen samt om avgifter för att bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt förordningen. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 21 december 2024.

[Behöriga myndigheter enligt EU:s förordning om en gemensam digital ingång – Prop. 2023/24:40](#)

I propositionen föreslås att bestämmelserna om behöriga myndigheter i 2 § lagen (2022:126) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång ska ändras på så sätt att regeringen inte längre ska bestämma vilka som ska vara behöriga myndigheter enligt EU-förordningen. Det blir upp till varje myndighet och enskilt organ att själv identifiera sig som behörig myndighet enligt EU-förordningen. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.